

Snežana Obrenović

Militarizacija školskog sistema

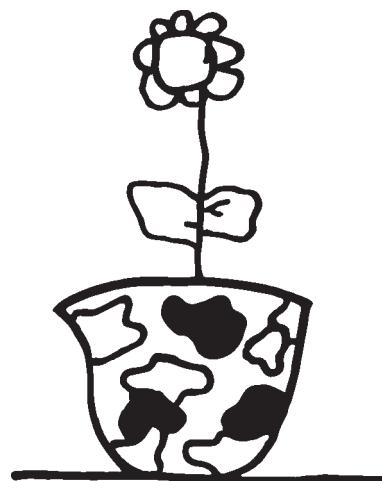
VOJNO EVIDENTIRANJE ILI REGRUTACIJA MALOLETNIKA U ŠKOLAMA, SA „PRISTANKOM“ I BEZ PRISTANKA

ŠTA DRŽAVA HOĆE OD MALOLETNIKA?

Tokom septembra svake školske godine, učenici Trećeg razreda Srednje škole se pozivaju na obavezu upisa u Vojnu evidenciju Republike Srbije, bez obzira da li pristaju na tu vrstu „Državnog Registra“ ili ne. Maloletnici sa 17 godina bivaju obavezivani u školi, preko Pozivnog pisma na Oglasnoj tabli, da se obrate i prijave određenom Vojnom odseku (sada: Lokalni centar Ministarstva odbrane). Nema „neopredeljenih“, „nezainteresovanih“, „otporaša“, „izuzeća“, „prigovarača na upis“. Ukoliko se u velikom broju „pristalica“ regrutacije i pojave „izuzeci“, oni se preobraćaju u „potpisnike“ Vojne evidencije zahvaljujući moćima ubeđivanja i uveravanja državnih službenika u Vojnom odseku (LCMO), odnosno njihovim sposobnostima manipulacije ljudima, najčešće putem plasiranja laži, poput „nije to ništa“, „samo vas upisujemo“, „to je samo potpis“, čemu su dobro iskustveno i politikantski obučeni u prethodnim decenijama, naročito tokom '90-ih u zločinu prisilne mobilizacije građana za sva ratišta na prostoru bivše Jugoslavije, koja je planski i organizovano otvorila država Srbija. Osim toga, svim muškarcima, od 17 do 30 godine života, koji odbiju ili izbegnu upis u Vojnu evidenciju, što jeste prekršajno delo, zaprećene je novčana kazna u iznosu od 50.000,00. dinara ili kazna zatvora u trajanju od 60 dana! Međutim, državna prinuda na mlade se time ne završava.

Država ultimativno deluje na vojno evidentiranje mladih muškaraca i kroz izdavanje više identifikacionih dokumenata kao načina ostvarivanja različitih ljudskih prava i sloboda. Naime, kontroverzna životna situacija se stvara za sve one muškarce koji nisu upisani u Vojnu evidenciju, a pritom su im potrebni pasoš, radna knjižica, bankovni račun i kartica, indeks, zdravstvena knjižica, vozačka dozvola. Time su im oduzeti sloboda kretanja, mogućnost zapošljavanja, korišćenja finansijskih sredstava, upisivanja fakulteta i studiranja, očuvanja zdravlja i lečenja, pa i vožnje auta i drugog prevoznog sredstva.

Da li država, ovim oduzimanjem prava i sloboda mladima, stvara „nove logoraše“ i „nove koncentracione logore“? Dokle može ići sa širenjem fašističkih vrednosti? Mogu da računaju jedino na dobijanje lične karte samo zbog toga da bi država eliminisala mogućnost izgovora za neupisivanje u Vojnu evidenciju. Ove nesagledive i teške posledice prisiljavaju maloletnike i mlade da izaberu „manje zlo“, odnosno da potpišu lični vojno-evidencioni list da im se budućnost ne bi sunovratila u svim prethodno navedenim posledicama. Mladi su, „gvozdenom čizmom države“, ucenjeni da izaberu ono za šta se nikada ne bi dobrovoljno opredelili. Tako su prisilno mobilisani muškarci, tokom ratova u bivšoj Jugoslaviji, bili prisiljeni da potpišu poziv za vojni raspored da ne bi izgubili radna mesta, nastavak studija, krov nad glavom, zdravstveno osiguranje, često i usled pretnje svojih roditelja i rođaka. Radna dokumenta su im prebacivana iz preduzeća u Vojne pošte, kojima su morali da se jave kao svojim „novim poslodavcima“, sa „novim i potpuno nepoznatim obavezama“. Kakav ratni zločin nad sopstvenim građanima i uvod u ratne zločine nad drugim narodima bivše Jugoslavije.

Šta je svrha Vojne evidencije svih maloletnika, pre njihove 18 godine, ako je Skupština Republike Srbije donela Odluku o obustavi obaveze služenja vojnog roka, 15. decembra 2010. godine? Zašto je na snazi Zakon o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi? Kakvo je ovo perfidno umetanje vojne obaveze i njena detaljna razrada? Država ovim činom ukazuje mladima i školi na svoj apsolutni autoritet i računa na njihovu bespogovornu poslušnost i pokornost. Država istovremeno potvrđuje kontinuum svoje namere da i dalje 'okupira' svest vlastitih građana i svih institucija, naročito onih koji bi trebalo da neguju autonomiju, slobodu i kreativnost kao što su to deca, mladi i škola.

U „Konstantinovom zagrljaju“ sa crkvom, putem uvođenja verske nastave u škole, zatim nametanja udžbenika za nastavne predmete, ideološko-političke selekcije nastavnog kadra, imenovanja poželjnih direktora, država je uspela da nam nametne mnoge mitove, dogme, prakse i, kroz njih, vrednosti kao najviše životne ideale mladih. Kroz upis u Vojnu evidenciju mladima država nudi dogmu o sebi kao istini u koju ne bi trebalo sumnjati, mit o sebi kao ovozemaljskom božanstvu, praksu otvorene i skrivene sile i cenzure koju upražnjava, kroz njih nacionalističke, militarističke i patrijarhalne vrednosti kao najviše životne ciljeve mladih. Država zaboravlja da je servis ljudskih potreba, da je tu zbog građana, a ne zbog sebe, „za sebe“, „u sebi“. Međutim, država Srbija kao institucija „u sebi“ možda, obavezom upisa mladih u Vojnu evidenciju i obavezom služenja u rezervnom sastavu, čuva privilegovana radna mesta za svoje ideološko-političke istomišljenike, eksperimentiše osećanjima i voljom građana da bi u povoljnom periodu predložila vraćanje na snagu Opšte obaveze služenja vojnog roka, po principu „dobrovoljne prinude“, ukoliko bi se svake godine prijavljivao sve veći broj mladih za vojnu obavezu.

KAKO MALOLETNICI I MLADI ODGOVARAJU?

S obzirom da je Srbija u procesu retraditionalizacije već decenijama, maloletnici i mladi su u porodici i školi vaspitavani i obrazovani, putem rodne socijalizacije, da aktivno podržavaju mačo-ideologije i njene institucije, pa i Vojsku Srbije, kao krovnog i naoružanog čuvara i zaštitnika porodice, nacije i države. Mačo-ideologije od njih zahtevaju da se kao muškarci dokazuju i „vojniskovanjem“ i „ratovanjem“, pa makar to bilo upisom u Vojnu evidenciju. To je neupitna i podrazumevana oblast, tj. državna dogma analogna religijskoj dogmi. Svaki drugi i drugačiji glas se gubi u masovnoj psihologiji, politički orkestriranoj, i biva pravno, ali i socijalno-psihološki kažnjavan, ponižavan, vređan, ismevan, izopštavan od strane drugih pojedinaca i institucija.

GDE SU RODITELJI I RODITELJKE, DEKE I BAKE MALOLETNIKA?

Roditelji i roditeljke maloletnika i mladih se ne oglašavaju u okviru ove teme, osim pojedinačnih i izuzetnih slučajeva. Roditelji, tj. očevi ovih maloletnika su oni koji su tokom '90-ih bili, u većini slučajeva, prisilno mobilisani za sve ratove u Balkanskoj klanici. U istoj situaciji su bili i dedovi nekih mladih. Njih su, kao ratnike, ispraćale i dočekivale, žive ili mrtve, supruge i majke, sada majke i bake maloletnika, spremnih za Vojnu evidenciju. Gde su ti očevi i dedovi, s obzirom na zastrašujuće lično iskustvo rata i stradanja, torture i terora, da reaguju na regrutaciju svojih sinova i unuka? Da li je zaboravljena i prećutana prošlost umrla u njima i izazvala smrt odgovornosti prema mladima? Gde su supruge i majke tada, majke i bake sada da se oglase svojom brigom, očajem i nemoći zbog podsećanja na bolnu prošlost kroz sadašnjost svojih sinova i unuka? Da li i dalje pate u tišini, da li su zastrašene, užasute, okamenjene jer im „povampireno zlo“ kuca na vrata? Da li je skrivena i neosvećena, neispričana i nepriznata trauma trajno uništila sve njihove

snage i energije, mudrost i hrabrost? Niko ih nikada zvanično nije posetio, pitao, pričao, pomogao i izveo na put istine, pravde, odgovornosti i dostojanstva. Da li im je poznat hrabri otpor žena prisilnoj mobilizaciji njihovih muških srodnika tokom ratova '90-ih godina? Najverovatnije je da ne, takva istina je namerno skrajnuta. Mogla bi da bude uzor ženama u brižnom delovanju zbog nepravdi i nasilja prema njihovim sinovima i unucima.

Vrlo je verovatno da u Srbiji još uvek „majka rađa sina-vojnika“, „majka prati sina u vojnike“, „rado ide Srbin u vojni-ke“, jer bezglasnost žena potvrđuje takvu istinu.

ŠTA ČINI ŠKOLA POVODOM REGRUTACIJE?

Škola je postala državni medijum za duhovno kloniranje ljudi, najbolja državna vojnkinja, disciplinovana, dovedena u red i poredak, kreatorka i čuvarka morala, sprovediteljka i podržavateljka državnog i nacionalnog interesa, nastavljačica i zagovaračica regrutacije maloletnika kao relikta prošlosti, bez kritičkog stava prema bilo kojoj pojavi, dakle, bezupitna, bezmislena, bezdelatna.

A GDE JE U SVEMU TOME DRUŠTVENA ZAJEDNICA?

Šokirana i traumatizirana prošlim ratovima i ratom sadašnjim, apatična i depresivna zbog obespomoćenosti, anestezirana i paralisana strahom i siromaštvom, mentalno promenjena urušavanjem svih vrednosti i normalizovanjem abnormalnosti, time obeznanjena i rasparana i pokidana, društvena zajednica u totalnoj nebezbednosti živi i čuti o nastavku zla prema mladima, odnosno o njihovoj regrutaciji preko škola. Čute i mediji, lokalni i nacionalni, usled cenzure i autocenzure. Gde je istraživačko novinarstvo? Ima li za njega zabranjenih tema? Ima li elementarne saosećajnosti, solidarnosti i odgovornosti svih ostalih prema mladima?

Možda smo „crna rupa“ na karti sveta koja će se samopojesti i nestati jer će se kasno setiti da reaguje i čini.

SNEŽANA OBRENOVIĆ,
profesorka sociologije i aktivistkinja
Mreže Žena u crnom iz Kraljeva

